SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1060

av Heléne Björklund (S)

Ökad samexistens mellan vindkraft och Försvarsmaktens intressen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en nationell arbetsgrupp med uppdrag att undersöka konkreta lösningar för ökad samexistens mellan vindkraft och Försvarsmaktens intressen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige behöver en trygg och robust energiförsörjning. Tillgången till fossilfri el till konkurrenskraftiga priser är avgörande för industrins utveckling, nya investeringar och människors vardag. Särskilt i södra Sverige, och inte minst i elområde 4, finns ett stort behov av att stärka elförsörjningen och öka den regionala elproduktionen. Samtidigt befinner sig Sverige i ett allvarligt säkerhetspolitiskt läge. Försvarsmaktens förmåga att försvara landet måste värnas och utvecklas. Men även en fungerande energiförsörjning är en viktig del av Sveriges säkerhet och motståndskraft. Dessa båda samhällsintressen behöver därför kunna förenas i så stor utsträckning som möjligt.

Havsbaserad vindkraft har stor potential att bidra till en ökad svensk elproduktion. Trots detta har ett stort antal planerade vindkraftsparker stoppats med hänvisning till försvarsintressen. I november 2024 avslog Tidöregeringen 13 ansökningar om havsbaserad vindkraft i Östersjön. I juli 2026 fick ytterligare elva projekt avslag, bland

annat med hänvisning till påverkan på försvarsförmågan. Det är självklart att Försvarsmaktens behov måste tas på största allvar. Men det måste också finnas en tydlig ambition att undersöka möjligheterna till samexistens innan stora och samhällsviktiga investeringar avfärdas.

Redan 2022 presenterade Totalförsvarets forskningsinstitut, FOI, rapporten *Möjligheter till samexistens mellan Försvarsmaktens verksamhet och utbyggd vindkraft*. I rapporten konstaterades att det finns goda möjligheter att öka samexistensen och att en nationell arbetsgrupp skulle kunna vara en nyckel till framgång. FOI pekade också på erfarenheter från andra europeiska länder samt möjligheter att utveckla tekniska lösningar och villkorade tillstånd. Trots dessa slutsatser kvarstår betydande konflikter mellan vindkraftsutbyggnaden och Försvarsmaktens intressen.

Det är angeläget att företag och andra aktörer får tydliga besked i ett tidigt skede. Dagens situation riskerar att leda till långa tillståndsprocesser, omfattande kostnader och uteblivna investeringar. När Sverige nu arbetar med att förändra systemet för etablering av havsbaserad vindkraft finns också ett tillfälle att skapa bättre förutsättningar för att väga samman olika nationella intressen redan från början.

En nationell arbetsgrupp bör därför inrättas med företrädare för bland annat Försvarsmakten, näringslivet och andra berörda myndigheter samt relevant kompetens från energibranschen. Gruppen bör få i uppdrag att identifiera möjliga områden för samexistens, utveckla former för tidig dialog, studera tekniska och andra lösningar samt ta till vara erfarenheter från andra länder.

Arbetet ska utgå från att Sveriges försvarsförmåga inte får äventyras. Samtidigt måste möjligheterna att förena försvarsintressena med en utbyggd fossilfri elproduktion tas till vara.

Sverige behöver både ett starkt försvar och en trygg energiförsörjning. Det är politikens ansvar att skapa förutsättningar för att dessa viktiga samhällsintressen så långt möjligt kan utvecklas tillsammans.

Heléne Björklund (S)